

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

Nr. 26

New York, N.Y. -10001- 1971 m. July-Liepos 9 d.

64 metai

BALTIJOS KLAUSIMAS DAR NEIŠSPREŠTAS

SUOMIJA APIE BALTIJOS KRAŠTUS

Suomijos dienraštyje "Uusi Suomi" įdėtas straipsnis "Baltijos klausimas šių dienų pasauly". Dėl to sovietų ambasadorius protestavo.

Ten pabrėžiama, kad Baltijos kraštų gyventojai, gyveną svetur, nemano, jog karo meto okupacija reiškia Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybių gyvavimo galą. Tie kraštai, principu, yra atsidūrę panašioje padėty, kokioje antrojo didžiojo karo metu buvo Norvegija ir Olandija, skirtumas tik tas, kad Baltijos kraštų atveju jų okupacija yra ilgiau užsitęsusi.

Autorius sako: Baltijos kraštai sugebėjo išlaikyti savo diplomatinę misiją ar atstovus JAV, Anglijoje, Prancūzijoje ir kituose kraštuose, įskaitant ir Vatikaną. Baltijos kraštai taip pat turi nediplomatinis atstovus, pvz. Vak. Vokietijoje ir Ispanijoje ir konsulus Kanadoje ir Brazilijoje. Ne tik didžiosios vakarų valstybės, bet ir Danija bei Norvegija atsisakė pripažinti Baltijos kraštų okupaciją. Tačiau Švedija ją pripažino.

Suomių dienraštis nurodo politinių įstaigų bei politikų įvairiuose kraštuose pažiūras Baltijos kraštų atžvilgiu. Čia primenamos JAV-se reiškiamos nuomonės, krašte, kur gyvena keli milijonai rytų Europos kilmės žmonių. Patys žymiausi Amerikos politikai per ištisus 30 metų yra Baltijos kraštų gyventojams patikinę šią teisę į nepriklausomybę.

Autorius pateikė valst. sekretoriaus W. Rogers laišką Estijos nepriklausomybės paskelbimo sukakties dienai ir britų užsienio reikalų ministerio, Lord Hume 1960 metų pareiškimą apie tai, kad sovietai nuo 1939 m. okupavo sritis su 22 milijonais gyventojų ir kad "iš tikrųjų, trys naujausios kolonijos pasauly yra Sovietų Sąjungoje - Lietuva, Latvija ir Estija".

Apie Baltijos kraštų veiklą užjūriuose - pabrėžiama, kad pabėgėlių politinės organizacijos bei sąjungos pokario metais išvystė gyvą veiklą. Tai Estų Tautinė Taryba ir Estų Centrinė Taryba, latvių centro Taryba ir lietuvių Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas.

Esą, JAV laikysena Baltijos kraštų atžvilgiu tebeprasilekia "griežta ir be nuolaidų", kaip ir anksčiau. JAV-se ir toliau rengiamos Pavergtų Tautų Savaitės. D.Britanija Baltijos kraštus pripažįsta de jure, gi de facto pripažįsta jų okupaciją. Pavyly betgi Wilsono elgesys, jam 1967 m. vasario mėn. sukonfiskavus Anglijos Banke deponuotą Baltijos valstybių auksą. Britų vyriausybė 1968 m. auksą pardavė, visai neatsiklaususi parlamento.

Buvęs Prancūzijos prezidentas de Gaulle paskutiniaisiais metais labai domėjėsis Baltijos

Garbingos Clevelando lietuvaits. Jos šiemet baigė aukštesniąją lietuvišką mokyklą, pačios puikiai išmoko lietuvių kalbą ir savo kilnų mokslą perduos lietuviškai aplinkai. Vaizde (iš kairės): V.Cyvaitė, A.Kavaliūnaitė, D.Bielinytė, E.Razgaitytė, D.Kavaliūnaitė, S.Kazlauskienė, D.Sušinskaitė ir V.Žiedomienė.

kraštų klausimu. Jo vizija buvusi: Baltijos kraštai turi būti, kartą, išlaisvinti iš komunistinio jungo, tačiau ne atskirai, bet drauge su kitais rytų Europos kraštais. Prezidentas Pompidou tęsė generolo politiką. Švedijos ministeris pirmininkas T.Erlander 1968 m. parlamente buvo pareiškęs, kad švedų vyriausybė laikosi nuomonės, jog Baltijos kraštai turi teisę į nepriklausomybę.

Dar teigiama, kad "Baltijos klausimas ir toliau laikytinas neišspręstu tarptautiniu klausimu". Esą, tenka pažymėti, kad net ir šiandien tas klausimas nebėra vidiniu Sovietų Sąjungos klausimu, bet - tarptautiniu ginču. Jis kelia viso pasaulio dėmesį.

Čia pat nurodoma, kad per pastaruosius kelerius metus buvę daug kalbėta apie Baltijos klausimo kėlimą. J.Tautose, kad šis klausimas nuolat esąs tiriamas bei jam ruošiamasi, be to, kad šiuo klausimu labai domisi ir JAV Kongresas.

Straipsnio autorius nurodė į padėtį Baltijos kraštuose ir ypač į rusų gabenimą. Pažymėta, kad jei 1939 m. estų gyventojų Estijoje buvo 88,2 proc. ir rusų - 8,2 proc., tai 1959 m. gyventojų surašymo duomenimis estai tesu-

Kyšininkystės liga Lietuvoje

Rozės ir spygliai - tokia antraštė "Tiesa", Jūros. Baužytės straipsnyje, geg. 7, smerkia paplitusią kyšininkystės ligą šių dienų Lietuvoje.

Autorė pateikia visą eilę pavyzdžių. Štai įstaigoje tarnautoja kasdien viršininką apdovanoja gėlėmis - tai noras vėluoti ar anksčiau išeiti iš įstaigos. Degtinė ir konjako bonkos - įprasta priemonė "apdovanoti" pre-

darė 74,6 proc., gi rusai ir kiti slava! - 22,3 proc. Spėjama, kad šiuo metu estų Estijoje beliko apie 60 proc. Kas metais į Estiją atvykstant apie 8.000 rusų, estams iškyla grėsmė - jie gali virsti mažuma jų pačių gimtajame krašte.

Pagaliau, paskutinėje straipsnio daly suomių dienrašty primenami Brazinskių, Kudirkos atvejai. Esą, praėjusių metų rudenį, ryšium su Brazinskių bei Kudirkos žygiais, Baltijos kraštų klausimas buvo sukėlęs tarptautinį dėmesį.

"Uusi Suomi" straipsnis baigiamas tokiais žodžiais: "Mes šiuo metu gyvenama didelių lūžių laikotarpyje. Tarptautinėje politikoje pastebimi dideli bangavimai. Sovietų Sąjunga ištisą metų eilę kovojo su ūkiniais sunkumais ir tuo pačiu metu iš Kinijos pusės atsirandant šešėliui - grėsmei.

Estų, latvių ir lietuvių tautos siekia politinio, taikingo Baltijos klausimo išsprendimo ir jos nori, kad jų atžvilgiu būtų pagerbta laisvo tautų apsisprendimo teisė. Baltijos kraštai tikisi pasaulio viešosios nuomonės pažadinimo. Baltijos klausimas dar neišspręstas" - baigia suomių dienraštis.(E.)

kybininkus ar viršininkus. Nori įsigyti šaldytuvą, jau reikia kviestis į svečius įmonės komiteto pirmininką. Jei piliečiui, "Moskvičiaus" savininkui, ateina noras įsigyti prasmatesnę "Volgą", ypač, jei norima nelaukti eilės (gal ir kelių metų) - reikia "stengtis". Atsirado tarpininkas vilnietis A.Daniš ir jis sutiko priimti 2400 rublių "avanso". Žinoma, tai kyšis. (E.)

Lithuanian Weekly

Published Every Friday
by the Lithuanian Alliance of America

JUOZAS PETRĖNAS
EDITOR

ALGIRDAS BUDRECKIS
MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States\$4.00
To Foreign Countries\$5.00

307 WEST 30th STREET
NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone LACKAWANNA 4-5529

Entered as Second Class Matter November 28, 1910,
at the Post Office at New York, N. Y., under the Act
of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubus raštai redakcijai
reikia siųsti ne vėliau, kaip prieš savaitę, laikraščio
numerui išeinant.

Keičiant adresą būtina pranešti senais adresu ir
nurodyti naujo adreso pašto zonos numerį.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Sukilimas Lietuvoje 1941 metais

Jau praėjo trys dešimtys metų, bet kas
anais laikais gyveno Lietuvoje, vis dar atrodo,
jog taip neseniai viskas įvyko.

Rusas okupantas mirtinai pabūgęs stai-
gaus hitlerinių gaujų puolimo, be atodairos
bėgo iš Lietuvos. Vokiečiai dar nespėjo
įžygiuoti į mūsų šalies gilumą. Ir tokiu būdu
susidarė, tiesa, neilgalaikė, bet aiški atvanga.

Ir Lietuvos žmonės pasijuto lyg ir būtų
laisvi, niekieno nespaudžiami ir nepersekiojami.
Niekas nežinojo kaip ilgai užtruks ši laisvė,
niekas nenumatė kaip elgsis vokiečiai Lie-
tuvoje. Bet dauguma nieko gero iš vokiečių
nesitikėjo, nes skaudūs patyrimai dar nebuvo
užmiršti. Visi atsiminė koku žiaurumu vo-
kiečiai atplėšė Klaipėdą nuo Lietuvos, dar
visų ausyse skambėjo vokiečių grasinimai
lietuviams.

* * * * *

Prasidėjo sukilimas. Arba, geriau pasakius,
bandymas susigrąžinti laisvę, kurios buvo
netekta lygiai prieš metus. Čia nenorima men-
kinti nuopelnų tų asmenų, kurie šiuo skaudžiu
laikotarpiu daugiau pasireiškė. Bet teisybės
vardan, reikia pasakyti, kad šio sukilimo
tikrumoje niekas neorganizavo, niekas jo
nesužadino. Viskas vyko grynai gaivališkai,
netarpiai ir staigiai. Taip atsitiko todėl, kad
visi tuo metu aktyvūs ir samoningi lietuviai
vienodai galvojo: - Mums nereikia jokios sve-
timos valdžios, mes galim ir turim patys savo
jėgomis tvarkytis savo gimtajame krašte.

Tiesa, laikas buvo nepaprastai trumpas,
tad nespėta daugiau pasiekti. Labai greitai
antrasis okupantas savo žiaurumais sutramdė
pirmuosius laisvės troškimus. Antroji oku-
pacija pasirodė beveik tolygi dingusiai rusų
okupacijai.

* * * * *

Jeigu dabar, po tiek metų, bandytume
surasti kalbamo sukilimo vaisius ir mėgintume
įvertinti jo padarinius, tai tektų pasakyti,
jog neturpiai nedaug buvo laimėta. Lietuvių

JAV IR PASAULIO LIETUVIAI

* MELBOURNE, Australijoje, lietuviai turi
du sėkmingai veikiančius chorus, nors jų ko-
lonija yra ne iš didžiųjų.

* VASARIO ŠEŠIOLIKTOS gimnazijos mo-
kinių bendrabučio statybai V.Vokietijos vy-
riausybės anksčiau pažadėtoji stambi parama
staiga buvo sulaukyta. Tai savaime yra didelis
smūgis mūsų vienintėliai aukštesniajai lie-
tuviškai mokyklai. Bet greta to, sumažintos
paramos lėšos ir kitiems lietuvių kultūriniam
darbams, kaip pavyzdžiui lituanistinių stu-
dijų savaitei ir pan. Galima spręsti, kad ap-
lamai Vak. Vokietijos dabartinė valdžia keičia
savo politinę liniją lietuvių ir kitų, panašioje
būklėje esančių tautų požiūriu.

* VASARIO ŠEŠIOLIKTOS gimnazija Vo-
kietijoje kreipiasi į tėvus, kurie mano leisti
savo vaikus į šią vienintelę pačių lietuvių
sukurtą ir vedamą mokyklą, kad jie atsiųstų
būsimų mokinių išeito mokslo pažymėjimą.
Mokslas turi prasidėti rugsejo-september 6 d.

* DETROITE gyvenantieji VLIKĄ suda-
rančių grupių atstovai išsirūpino, kad VLIKO
metinis suvažiavimas būtų jų mieste. Suva-
žiavimas turi įvykti gruodžio 4-5 dienomis.

* LIETUVIŲ MOKYTOJŲ studijų savaitė
įvyksta rugpiučio 15-22 dienomis. Tarp kitų
paskaitų įsidėmėtina D.Petrutytės aiškinimai
kaip auklėti vaiką priešmokykliniame amžiuje.

* SPAKENBERGE veikusi Tumo-Vaižganto
gimnazija dabar mini 25 jos įsteigimo metus.
Asmenys lankę šią gimnaziją ir joje moky-
tojavę, rengiasi išleisti atskirą leidinį, kur
bus praeities vaizdai ir atsiminimai.

* AKTORĖ D.MACKELIENĖ Los Angeles
surengtame 1941 metų lietuvių sukilimo mi-
nėjime skaitė Lietuvoje dabar pasireiškian-
čią pogrindžio poeziją.

* LEONAS ŽYGAS ir Ieva Pocienė daly-
vavo didelėje Australijos meno parodoje
Adelaidėje.

.....
troškimams tais laikais maža kąs kreipė dė-
mesį. Bet vienas ir pats brangiausias šio su-
kilimo laimėjimas, tai mūsų žmonių jėgų ir
troškimų patikrinimas. Sukilimo metu vieningai
lietuviai parodė, kad yra visiškai subrendę
laisvam ir savarankiam gyvenimui. Buvo tomis
kelių dienų laisvės prošvaistėmis parodyta,
kad tik brutalia jėga galima lietuvius priversti
pasiduoti militarinei galiai.

Šis laisvės troškimas nėra nuščiuvęs ar
susilpnėjęs, nei mūsų išeivių, nei lietuvių,
pasilikusių gimtinėje, širdyse. Šio gilaus
jausmo kilniadvasiniai reiškiniai pasiekia
mūsų dienas. Ir šiandieną visi lietuviai gy-
vena tomis pačiomis mintimis ir turi tuos
pačius laisvės pasiryžimus. Tad sukilimo
aukos, kurių buvo nemaža, sutvirtina lietuvių
ryžtą matyti visą Lietuvą laisvą ir sava-
rankią.

TĖVYNĖ 2.

* PANEVĖŽYS dirbtiniu būdu didinamas.
Prie Kamos sovietai stato didžiausią sunk-
vežimų fabriką. Bet pagalbinė įmonė, būtent,
autokompresorių dirbtuvės, įrengiamos Pa-
nevėžyje. Tad iš Lietuvos milžiniškame nuo-
tolyje prie Kamos upės esančiam fabrikui
bus siunčiamos mašinų dalys. Jau statomas
29 tūkstančių kvadratinių metrų ploto fab-
riko pastatas.

* DAINAVOS stovykloje buvo pagerbti
laikraštinkai: Kunigunda Kodatienė, Vladas
Mingėla ir Algirdas Budreckas. Jie gavo ne
tik garbės raštus, bet ir pinigines dovanas.

* EUGENIJAUŠ BARTKAUS rezidencijoje,
Beverly Shores, Ind., audra nulaužė net dvy-
liką ąžuolų.

* ANTANAS MIŠKINIS Vilniuje ruošia savo
naują eilėraščių knygą, vardu "Karalienė".

* VILNIUJE veikia lietuvių kalbos kon-
sultacinė įstaiga, kurioje dirba 50 kalbininkų.
Kaip pasirodė, tokia įstaiga Vilniuje buvo
itin reikalinga. Ten matyt lietuvių kalbą
menkai mokančių esama daugoka. Kalbininkai
per 210 darbo valandų suteikė interesantams
600 įvairių patarimų.

* ŠIRVENOS EŽERE, netoli Biržų įsivei-
sė didokas skaičius bebrų. Jie iš jaunų dre-
bulių pasistato savo namelius ir gyvena
niekieno nekludomi.

"VILNIAUS BOKŠTAI"

Vilniuje gegužės mėn. įvyko estradinės
(pramoginės) muzikos konkursas, "Vilniaus
bokštai". Pramoginės melodijos dabar sklei-
džiamos per radiją ir televiziją. Konkurso
laureatais buvo pripažinti: vilnietė Zina Jur-
gutytė, atlikusi T.Saldausko, R.Žigaičio dai-
nas ir panevėžietis Gintautas Steponavičius,
atlikęs T.Makačino ir M.Vaitkevičiaus dainas.
Dar pasižymėjo vilniečiai Silvija Zinkevičiūtė
ir Benediktas Gedeikis bei šilutiškis Romas
Balčytis. (E.)

Piktasis Lietuvos vilkas net apsilaižo savo
auką pamatęs.

Vasara daug progų organizatoriams naujų narių surasti

Greitai atsiliėpkit į SLA Vajaus Komisijos kvietimą. Naujų narių įrašymo paskelbtos taisyklės veikia tos pačios ir organizatoriai gali naujus narius įrašyti. O jų įrašytieji nauji nariai bus įskaityti į SLA Vajų, kurį dabar paskelbė SLA Vajaus Komisija. — Gerbiamieji SLA Veikėjai, laukiame Jūsų palankumo. Siųskite naujų narių aplikacijas tokiu pat tvarka, kaip buvo iki šio laiko!

Boston, Mass.

LIŪDNA ŽINIA

Turime iš Worcester, Mass. labai liūdną žinią. Mūsų gero veikėjo ir korespondento Juozo Krasinsko žmona Ieva, nuvežta į Worcester City Hospital.

Birželio 28 d. turėjo sunkią operaciją. Mūsų mielas Krasinskas turi dabar daug rūpesčių: prižiūrėti namus ir sūnų, aplankyti žmoną ligoninėje.

Linkime jai kuo greičiau pasveikti ir parvažiuoti į namus, nes namai, tai maloniausia vieta, ten puiku būti su savo šeima.

Alexander J. Chaplikas

Detroit, Mich.

SLA 352 kuopos piknikas-gegužinė, įvykusi birželio 27 d. Carrowee Hall, pavyko gražiai ir tvarkingai. Nors buvo didelis karštis, bet visi atvykusieji buvo patenkinti ir gražiai pralaido laiką.

Į pikniką atvyko ir jame dalyvavo: šaulių veikėjas Vincas Tamošiūnas, šaulė redaktorė Stefa Kaunelienė ir dr. Vytautas Mileris. Abu pirmieji, yra 352 kuopos nariai.

Piknike buvo duodama lietuviška plokštelių muzika ir dainos. Taip pat protarpiais akordionu pagrojo Birutė Januškaitė. Mėgėjai turėjo progos ir pasišokti.

Radio aparatą-patefoną laimėjo Viktorija Kriaučiūnienė, vyr. rankinį laikrodį - Jonas Ramanauskas, pietums indų komplektą - Elena Gerulaitienė. Be to, daug dar buvo ir kitų dovanų. Feliksas Motuzas laimėjimams buvo padovanojęs labai seną vyno bonką. Ir jis pats ją laimėjo. Feliksas Motuzas atsisakė nuo šio laimikio ir vėliau laimikis

Santa Monica lietuvių statybos bendrovė RŪTA baigė 23 butų modernų pastatą, kuriame yra keltuvai, specialiai įrengtas vaikų darželis ir daug kitų modernių patogumų.

teko jo geram draugui ir SLA veteranui, Juozui Tamošiūnui.

Piknike-gegužinėje turėjome ir Petrų, kurių tarpe ir mūsų kuopos pirmininkas - Petras Januška.

Šiame piknike dirbo šie 352 kuopos nariai: automobilius tvarkė ir įvažiavimo mokestį rinko A.Kriščiūnas ir E.Trimeris. Bufeto bilietukus pardavinėjo P.Bliudžius ir A.Grinius. Laimėjimams bilietus pardavinėjo B.Januškienė, Bajerčienė ir M.Kriščiūnienė. Troškėtančius girdė ir barą aptarnavo St. Račiukaitis ir V.Kriaučiūnas. Virtuvę tvarkė ir visus valgydino E.Jodinskienė, M.Kriaučiūnienė, Žilinskienė ir Juškienė.

Pavegstu Tautų Festivalis prasidės liepos 16 d. 6 val. prie upės Detroito centre. Ten iš pastatytų namelių vienas bus skirtas lietuviams. Lietuviai ten išstatys įvairius savo meno dirbinius. Tam lietuvių namelkai ekspozitatus renka Stefa Kaunelienė ir ji yra pasiekiamą tel. TA-6-7187.

Motorkada įvyks liepos 17 d. Prasidės 4:30 val. prie miesto bibliotekos (Woodward-Kirby) ir baigsis 5:30 prie Civic Center.

Automobiliai motorkadai renkasi John R. ir Kirby kampas, už meno muziejaus.

Festivaliu ir motorkada rūpinasi LOC valdyba ir kviečia visas Detroito ir apylinkių organizacijas juose dalyvauti.

Norintieji tuo reikalu daugiau žinių gauti, skambina valdybos pirmininkui Rimui Sukauskui, tel. 293-4787.

x x x x x

LF Detroito Vajaus Komitetas birželio 20 d. Dainavoje turėjo posėdį. Nežiūrint, kad buvo labai karšta diena, posėdyje dalyvavo 11 komiteto narių, kurių tarpe trys naujai pakviestieji: A.Grinius, R.Stonytė ir A.Petrauskaitė.

Nutarta rugpiūčio 8 d. suruošti Lietuvių Fondo nariams ir svečiams išvažiavimą į gamtą ir tuo pavesta rūpintis parengimų vadovui Vincui Tamošiūnui.

Pirmininkas Vytautas Kutkus pranešė, kad į lituanistikos studijų komisiją įeina: dr. Justinas Pikūnas, dr. Kęstutis Keblys ir Nijolė Šlapelytė.

x x x x x

SLA 200 kuopos auksinis jubiliejus įvyks spalio 3 d. Lietuvių Namuose. Į šį jubiliejinį bankietą yra pakviestas SLA prezidentas, P.P.Dargis. Bus atlikta meninė programa ir priimami sveikinimai.

Jubiliejaus iškilėms rengti sudarytas komitetas iš šių asmenų: A.Sukausko, V. Kazlausko, dr. S.Šimoliūno, M.Griniūnės, A. Vaitkūnienės, N.Sakio, V.Kulbokienės, P.Sakio, adv. R.Sukausko, J.Janušio, V.Paužos, Z. Sukausko, H.Dūdos, V.Ogelvio, J.Laukonio ir A.Šiurkaus.

A.Grinius

MIRĖ JONAS KASPARAS

Po sunkios ir ilgos ligos, birželio mėn: 23d. 1971 m., Kenoshoje, mirė geras tautietis, Jonas Kasparas.

Jonas buvo gimęs Lietuvoje 1894 m. rugpiūčio m. 19 d. ir prieš pat I pasaulinį karą atvyko į šį kraštą. Įsikūrė Kenoshoje, kur jau gyveno du jo broliai.

Čia Jonas buvo SLA ilgametis narys, dalyvaudamas ir padėdamas visuose lietuviškuose reikaluose. Jis ilgai vietos Altos skyriuje atstovavo Tėvynės Mylėtojų D-ją.

Gaila netekus tauraus ir nepaprastai sąžiningo tautiečio. Jo draugų ir pažįstamų tarpe jis bus ilgai minimas.

ARLINGTON, NEW JERSEY

Mirė ONA BIEKŠIENĖ, 1971 metų birželio 24 dieną. Palaidota birželio 27 dieną, iš Kearny lietuvių parapijos bažnyčios į Šv. Kryžiaus kapines, North Arlington, N.J. prie anksčiau mirusio vyro Petro Biekšos. (abudu SLA nariai)

Nuliūdime paliko dukterį Julę ir tris sūnus: Petrą, ir Joną su šeimomis, ir Raimondą, medicinos daktarą, kuris daugelį metų dirba New Jersey Neuro-Psychiatric Institute, Princeton, New Jersey. Dabartiniu metu jis yra išvykęs į Budapeštą ir kitus Europos miestus.

Dr. Raimundas A. Biekša yra darpštus mokslininkas. Visą laiką nuo aukštesnės mokyklos dienų, gyveno ir dirbo tarp svetimų, o nepamiršo tėvų lietuvių kalbos. Yra pastarus 30 metų SLA 84 kuopos narys. Dr. Raimundo sesuo Julė yra atsakomingsose pareigose, dirba banke. Broliai Petras ir Jonas turi atsakomingsus darbus ir visi gerai kalba lietuviškai.

Tėvai atvykę iš Lietuvos dar prieš I pasaulinį karą, ilgesnį laiką gyvenę Newarke, vėliau persikėlė į savus namus Arlington, New Jersey. Mirė tėvai Petras ir Ona Biekšai buvo malonūs žmonės ir geri lietuviai, todėl ir jų vaikai tėvų pėdomis. Visa šeima buvo ir yra SLA nariai.

SLA 84 kuopos valdyba ir nariai nuoširdžiai užjaučia visiems giminėms dėl motinos ONOS BIEKŠIENĖS mirties.

A.S. Trečiokas

* ALDONA KEPALAITĖ - pasižymėjusi pianistė, kaip ir kiekvienais metais pademonstruoja savo mokinių sugebėjimus muzikoje. Jos surengtame koncerte skambino ir turėjo pasisekimą Jonas Matulaitis, Justas Vilgalys, Ona Matulaitytė, Rasa Vilgalytė, Andrius Rajeckas. Antroje dalyje pasirodė mokiniai: Laura Čerkeliūnaitė, Lina Čerkeliūnaitė, Aura Ošlapaitė, Paulius Rajeckas, Dalia Jasaitytė ir Ramutė Žukaitė.

Ka pasakoja žemės paminklai

Kiekvienas žemės plotelis, jei jis bus panaudotas tam, kam jis tinka, tvarkomas su protu ir širdimi, atsiskleis visa savo vertė ir grožybė. Ir ne vargo žeme žmonės vadins tokį kampelį, o palaimos vieta.

O juk žemė pasakoja apie save visą laiką ir bene ryškiausiai - gamtos paminklais.

Kiekvienas gamtos paminklas - tai koncentruotas žinių šaltinis, kalbąs ne tik apie žemės istoriją ir grožį, bet ir rodamas jos turtus, jos vertę ir būdą atskleisti jos galioms.

Lietuvoje yra daug vietų, kurios nepaprastos reljefo įvairumu, augalijos ir gyvūnijos gausumu ir rūšimis. Žavi žmogų Žemaitijos ir Aukštadvario kalvų margumynas. Mūsų ežerai su prisagstytomis salomis, miškų tankumynuose ir prie didelių kelių, bauginančiai gilūs arba pilni meldų, švendrų, nendrių, papuošti lelijų žiedais.

Gražusis pajūris garsus Kuršių nerija. Vilniaus miesto pakraštyje yra Šeškinės ozas - žemės gubrys, suplautas ištirpusių ledynų vandenų. Čepkelių raiste kiekvieną pavasarį tetervinai kelia tuoktuves, o rugsėjyje kimsai raudonuoja spanguolėmis. Palyšos atodangoje rasta šarvuotųjų žuvų kaulų. Šios žuvys gyveno prieš 320-400 milijonų metų - ir buvo pirmieji stuburiniai gyviai, iš kurių vėliau išsivystė visa sausumos gyvūnija. Žmonės nuo seno išskyrė gamtos paminklus, gerbė, saugojo juos ir kūrė žemės legendas apie Velnio duobes, Mergežerius, Verknes, Velnio akmenis, Kepurkalnius...

Gamtos paminklai - ne tik grožiu garsūs, daugelis mūsų geologinių objektų, augalijos ir gyvūnijos rūšių turi didelę mokslinę reikšmę. Pavyzdžiui, Papilės geologinė atodanga, kur gausu prieš milijonus metų gyvenusių jūros gyvūnijos liekanų, yra tyrinėta įvairių šalių mokslininkų, o suakmenėjusių kriauklių kolekcijos puošia daugelį geologijos muziejų. Šeškinės ozas nuo seno minimas.

Ypač didelė gamtos paminklų mokomoji reikšmė. Mūsų moksleiviai, aplankę, sakykime, geologinių paminklų grupę, gali susidaryti vaizdą apie mūsų krašto žemės paviršiaus formavimąsi.

Mūsų žemėvaizdžiai - puikiausia žmogaus prisiderinimo prie gamtos iliustracija.

Visą mokomąją, mokslinę, estetinę naudą gamtos paminklai teiktų, jeigu jie būtų plačiau žinomi. Iš šimtų gamtos paminklų populiariausių yra tik keletas, o kiti tik mokslininkų gamtininkų, smalsesnių turistų lankomi, treti visai užmiršti. Gražiai į anykštėnų literatūrinį gyvenimą yra įsiliejęs Anykščių šilelis, labiausiai Lietuvoje žinomas riedulys Puntukas ir Puntuko brolis, Karalienės liūnas. Visoje Lietuvoje išgarsintas I. Navidansko Žemaičių botanikos parkas, mosėdiškio gydytojo V. Into akmenų muziejus ir gėlės, prieš porą metų daugiau sužinojome apie ariogaliečio miškininko K. Kaltenio dviejų tūkstančių rūšių medžių dendrariumą.

Nepopuliarūs gamtos paminklai mūsų mokyklose. Jaunųjų gamtininkų parodoje Vilniuje tik Kelmės rajono mokyklos rodė svarbius savo rajono paminklų sąrašus, vietovių schemas, paminklų aprašymus, užrašytas legendas ir padavimus apie juos.

Negalima propaguoti nesutvarkytų, nepauroštų lankymui paminklų. Didelis turistų srautas gali jiems tik pakenkti. Be to, mažai sužinosi aplankęs, sakykime, Papilės atodangą, jei ji užgriuvusi. Lankydamas ją, dar labiau užgriausi. Nedaug pamatysi, aplankęs Alantos apylinkėje akmenį Valiulį, jei jis medžių užgožtas. Medis - gamtos paminklas - irgi gali nepadarinti įspūdžio, jei per krūmų tankumyną prie jo su vargu prasibraus.

Gamtos paminklai skiriasi nuo kultūros paminklų.

Gamtos paminklai išskyrus geologinius paminklus, yra augmenijos ir gyvūnijos rūšys ar komplektai. Vadinasi, pirmiausia, tvarkant juos, nereikia pakeisti paminklo biologinės aplinkos.

Skuodiečiai išgarsėjo gamtos paminklais - akmenimis, kuriuos branginti išmokė Mosėdžio gydytojas V. Intas. Niekas neįtarė esant Žemaitijoje, Mosėdžio apylinkėje, Barstyčių kaime, didžiausią respublikoje riedulį. Akmuo buvo žemėje ir, be to, apsemtas vandens.

Artimiausiais metais Mosėdyje bus pastatytas akmenų muziejus. Numatoma įrengti

Lietuviai televizijoje programos dalyvės - Felicija Radvilaitė, Alvida Baukutė, Ona Zailskienė ir Rita Bartkutė.

įvairiausių formų akmenų kampelį, atkurti Šiaurės šalių kraštovaizdžius, parodyti, kam akmenys buvo naudojami, kaip jie apdirbami. Skuodo apylinkėje yra vertingi Kulalių, Šauklių ir Igarių akmenynai, ir žemaičiai susirūpino tų didžiausių respublikoje riedulynų išsaugojimu. Visi šie Žemaitijos akmenynai turėtų sudaryti gražų, savotišką riedulynų gamtos paminklų kompleksą.

Žinoma, geram gamtos paminklų sutvarkymui vien talkininkų neužtenka. Reikia landšafto architektų. Gamtos paminklų tvarkymui laiko nelieka. Kita, tų paminklų tvarkymas - labai nauja sritis. Be to, ir žemių naudotojai neužsako projektų.

Kai kuriose šalyse už gamtos paminklų tvarkymą moka turistinės organizacijos, o po to gamtos paminklą naudoja kaip turizmo objektą.

Bet svarbiausia - kur bekeliautume ar bevažiuotume, sustokime nors trumpam prie šimtmečiais susikūrusių gamtos paminklų.

VILNIUJE EILĖS PRIE VALGYKLŲ

Daugiau rūpintis vaikais, bet ne restoranais ar valgyklomis - teigia teisininkas G. Kasperiušas "Komj. Tiesoje". Jis nepatenkintas, kad sename malūne netoli Šeduvos įrengtas restoranas, traukiąs smagurių bei turistų, net ir iš kitų respublikų, dėmesį. Esą, praktybos darbuotojai rodo iniciatyvos, bet... pamiršta būtiniausias reikalus. Ir Vilniuje ir Kaune valgyklose - visur matomos didelės eilės. Tuo tarpu Vilniuje įrengtas naktinis baras, Kaune veikia naktiniai restoranai "Orbita" ar "Trys mergelės", atširanda įvairios šašlikinės, medžiotojų rūšiai ir pan. Patarnauja merginos tautiniais drabužiais ir siūlo tautinius užkandžius bei gėrimus.

Tuo tarpu... vaikai pamirštami. Jiem Vilniuje trūksta rūmų, pionierių namai negali patenkinti pareikalavimų, žinomame Žirmūnų rajone veikia prašmatnus restoranas, su banketo sale 200 žmonių, bet... nėra sporto aikštelių, vaikų klubų ir tt. (E.)

Akron, Ohio

SLA 198-354 kuopų piknikas bus Rugpjūčio-August 17 d., Nellie Tucker darže, 4505 Rex Lake Drive, 1 val. p.p.

Visi Susivienijimo nariai, visi lietuviai ir jų draugai prašomi atvykti į pikniką ir linksmai praleisti dieną.

Bus trumpa programa, gros akordionistai iš Clevelando.

Ta proga nariai galės ir dukles užsimokėti.

Kuopos Valdyba

LEIPCIGE vykusioje tarptautinėje knygos meno parodoje, birželio mėn., du lietuviai laimėjo aukso ir bronzos medalius. Aukso medalis paskirtas grafikei B. Žilytei, iliustravusiai A. Liobytės "Pasaką apie narsią Vilniaus mergaitę ir galvažudį Žaliabarzdį", o bronzos medalis teko B. Leonavičiui. Jis iliustravo K. Jakubėno "Abėcėlę". (E.)

* DIRBTINIO pluošto gamyklos Lietuvoje savo gaminius siunčia, pasirodo, į Kubą, kur sakoma, jie turi gerą pasisekimą.

TEODORAS NARBUTAS

LIETUVOS ISTORIJS TĒVAS

Teodoras Narbutas - plačiausias, net devynių tomų Lietuvos istorijos, išleistas Vilniuje 1835-41 m. autorius.

Šis Narbuto veikalas, taip pat nuo 1817 u. spausdinami straipsniai istorijos temomis, ugdė senąją Lietuvos istorikų kartą. S.Daukantas pažymi, jog Narbutas buvęs vienas pagrindinių jo vadovų. Ramdamasis Narbutu, I.Kraševskis sukūrė trijų dalių poemą "Anafiela", L.Kondratavičius - istiringę poemą "Margiris". Paryžiuje skaitydamas paskaitą apie lietuvių mitologiją, A.Mickevičius rėmėsi Narbuto istorija.

T.Narbuto veikalai turėjo įtakos XIX a. pabaigos lietuvių nacionaliniam sąjūdžiui. Populiari tapo pagal juos parašyta ir išversta į lietuvių kalbą Kraševskio trilogija. Ypač daug kam darė įspūdį "Vitolio rauda". "Aušros" pirmajame numeryje ji taip apibūdinta: "Kas graikams Odisėja su Ilijada, romėnams Eneida, tas mums kaipo lietuviams šita giesmė Vitolio rauda". O J.Tumas-Vaižgantas "Vitolio raudą" pavadino lietuvių epu. J.Basanavičius 1900 m. išvertė ir išleido Narbuto 1856 m. paskelbtą vadinamą grovo Kyburgo kelionės Lietuvon 1397 m. aprašymą. Narbuto knygas plačiai skaitė to meto lietuvių inteligentija.

Narbutui pradėjus istorines studijas ir ruošiantis išleisti Lietuvos istoriją, įvairiuose archyvuose, bibliotekose, įvairiuose kraštuose išmėtyti istoriniai šaltiniai buvo daugumoje dar mažai žinomi, sunkiai prieinami.

T.Narbutas pirmas parašė atskirą nuo Lenkijos Lietuvos istoriją. Jis išreiškė naujos epochos dvasią, kai XVIII ir XIX a. riboje Europoje įsigalėjo romantizmo srovė. Romantikai atliko didelį darbą, tirdami tautines kalbas, liaudies kūrybą, gilindamiesi į tautos tradicijas, jos istoriją.

Romantizmo epochoje kilo susidomėjimas užmiršta lietuvių kalba ir kultūra. Šios epochos dvasia gyveno ir kūrė T.Narbutas.

Gimė jis 1784 m. Šiauruose, 12 km. į pietvakarius nuo Eišiškių, netoli Nočios. 1799-1803 m. studijavo inžineriją Vilniaus universitete. Būdamas rusų kariuomenėje, buvo sunkiai sužeistas kautynėse prie Abo Suomijoje. 1842 metais išėjo į pensiją. Apsigyvenęs Šiaurų dvarelyje, pasišventė Lietuvos istorijos studijoms.

T.Narbutas Vilniaus universitete klausė architektų L.Stuokos-Gucevičiaus, Šulco paskaitų. 1803 m., būdamas pastarojo padėjėju, prie Onos bažnyčios Vilniuje stebėjo statybos

darbų metu atkastas įvairias senienas. Baigęs universitetą, Narbutas toliau domėjosi savo krašto praeitimi. Nuo 1804 m. dirbdamas komisijoje Nemuno reguliavimui tirti, jis susipažino su panemunių senovės palikimu. Platesnių archeologinių tyrinėjimų ėmėsi 1810 m., kasinėdamas pilkapius. Kasinėjimų duomenis jis 1818 m. paskelbė Vilniaus spaudoje. Nuo 1812 m. Narbutas kasinėjo gimtinės apylinkė. 1822 m. savo žemėje ištyrė pilkapi su akmenų sankrova, 1826 m. žvalgė kapinyną prie Druskininkų, 1839-44 m. - pilkapius prie Švendubrės. Narbutas plačiausiai panau-

TEODORAS NARBUTAS
(iš seno piešinio)

dojo archeologinę medžiagą savo veikafluose. Jis vykusiai išsprendė eilę archeologinių klausimų, ypač apie laidojimo papročius, kapų įrengimą, nors neapsiėjo be romantizmo periodui būdingo atskirų reiškinių aiškinimo. Konstantinas Tiškevičius 1858 m. rašė: "T.Narbutas pirmas atkreipė savo ir mūsų dėmesį į lietuvių senovės paminklus, visą

amžių pašventęs jų tyrimui, pirmas atskleidė prieš mus Lietuvos istoriją. Po jo Eustachijus Tiškevičius išvystė savo archeologinius tyrinėjimus". E.Tiškevičius, 1845 m. rašydamas apie naujai rastas ir mažai žinomas ankstyviausias lietuviškas monetas, naudojos T.Narbutu. A.Kikoras, 1869 m. apžvelgdamas Lietuvos monetas, pažymi, jog "Narbutas pirmasis pradėjo kalbėti smulkiau apie senasias lietuvių monetas". Taigi amžininkų pasisakymai liudija, jog Narbuto darbai prisidėjo prie Lietuvos archeologijos ir numizmatikos vystymo bei populiarinimo. Jis - 1855 m. įsikūrusios Vilniaus archeologinės komisijos tikrasis narys.

T.Narbutas iki 1848 m. tyrinėjo Vilniaus miesto seniausių mūrų statinių mūrinimo techniką ir ją aprašė. Jis gali būti laikomas bene pirmuoju mūsų architektūros tyrinėtoju. Visa tai atspindi Narbuto darbuose, nuo 1817 m. pradėtuose spausdinti Vilniaus spaudoje eilėje straipsnių bendra antrašte "Lietuvių senovės tyrinėjimai". Be daugiatomės istorijos, platesnei visuomenei Narbutas 1847 m. išleido "Trumpą lietuvių tautos istoriją", 1856 m. - apybraižų knygą įvairiais Lietuvos istorijos klausimais.

Narbutas buvo tampriai susijęs su Lietuvos kultūrinio gyvenimu, turėjo artimus ryšius su S.Stanevičium, ypač S.Daukantu ir kt. Nors Narbutas mokėjo lietuviškai, tačiau savo veikalus rašė to meto Lietuvos bajorijos tarpe paplitusia lenkų kalba, panašiai kaip daugelis jo amžininkų. (BUS DAUGIAU)

Baltijos diplomatai Amerikoje

Laikraštinkininkas Robert C.Toth, kurio straipsniai spausdinami iš karto kelių laikraščių, viename savo rašinyje plačiai palietė Baltijos diplomatų šiandieninę padėtį Amerikoje.

Jis pabrėžia, jog Washingtono Baltijos diplomatai naudojami tomis pačiomis teisėmis, kaip ir visi kiti ten reziduojantieji valstybių atstovai. Washingtono politika Baltijos valstybių atžvilgiu iki šio laiko nekeičiama. Ne tik šiems diplomatams rodoma kurtuazija, bet ir nuolat patvirtinama, kad Amerika sovietų okupacijos nepripažįsta.

Šis autorius sako, kad JAV darančios dar daugiau Baltijos valstybėms. Jos finansuojančios Baltijos diplomatų veiklą. Jis sako, kad globojami esą 30 diplomatų. Jo žodžiais, kasmet Valstybės departamentas duodas leidimą Federaliniam Izdui iš federalinių rezervų banko New Yorke išmokėti tam tikras sumas. Estija, kaipo mažiausioji valstybė, gaunanti tik septynišiasdešimt penkis tūkstančius dolerių, o Lietuva, didžiausioji valstybė gaunanti jau \$150.000. Kaip žinia, Lietuva turi atstovą J.Kajecką Washingtono ir generalinius konsulus New Yorke, Chicagoje ir Los Angeles.

* NEPRIKLAUSOMYBĖS - July - liepos 4 d. savaitgalis šios šalies žmonėms be džiaugsmo, suteikė ir skausmus. Šio savaitgalio metu kelio nelaimėse ir automobilių susidūrimuose jau žuvo 581 asmuo, o kada bus atlikti galutiniai apskaičiavimai, šis skaičius neabejotinai pasidarys dar didesnis. Praeitais metais toje pat šventėje žuvo 540 asmenų. Šimet gali būti žuvusių skaičius pasieks net 620.

TĒVYNĖ 5

Šis laikraštinkininkas turėjo pasikalbėjimus su Baltijos diplomatais ir jo įspūdžiai esą tokia, kad šie diplomatai tiki, jog tironija žūsianti. Lietuvos atstovas J.Kajeckas jam pasakęs: - Jokia tironija nėra amžina, anksčiau ar vėliau ji žlugs, o mūsų ir tų, kurie bus po mūsų, pareiga palaikyti šią dvasią gyvą.

NYKSTA VILNIAUS SENAMIESTIS

Reikalas išsaugoti Vilniaus senamiestį, apsaugoti nuo nykimo įvairius architektūros paminklus, tai daug kam lietuvių rūpimas klausimas. Bet, kaip "Komj. Tiesoje", geg. 27 d. nurodė S.Radišauskaitė, Vilniaus senamiesčio gyventojai kalba: "Pasiimkit tuos paminklus, tik duokit žmonišką gyvenimą". Gal jie teisūs, bet visvien žvilgsnis krypta į Vilniaus senamiesčio išlaikymą.

Jo plotas nėra didelis - pusantro hektaro. Jis turi apie 60 gatvių ir skersgatvių. Ir blogiausia, kad kai kuriomis senamiesčio gatvėmis vyksta didelis mašinų transportas, dėl vibracijų jau nugriuvęs vienos bažnyčios bokštas. Siūloma iš senamiesčio iškelti fabrikus, gamyklas, sandėlius, bases.

Vilniuje yra 72, o Kaune 24 vad. respublikinės reikšmės paminklai, gi visos Lietuvos architektūrinių paminklų sąrašuose yra apie 700 objektų, kuriuos reikia ar... reikėtų prižiūrėti.

Lietuvoje veikia ir paminklų restauracinės dirbtuvės, kur dirba apie 500 žmonių. Deja, nusiskundžiama, kad spaudoje nespausdinami jokie projektai, nepasakojama apie architektų ieškojimus, bandymus. Reikia apie paminklus žinoti ir reikia pratęsti jų amžių - tai pabrėžiama šių dienų spaudoje Vilniuje. (E.)

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠI SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Petras Zalatoris

Dr. A. Gussen

Sultys

Sultys - maisto produktas, o ne vaistas ar dietinė priemonė. Tačiau sultys turi ir pektinių medžiagų, dažų, vitaminų.

Miesto gyventojams, nuolat uostantiems etiliuoto benzino dūmus, bene svarbiausia sulčių ir vaisių medžiaga - pektinas. Jis padeda šalinti iš organizmo nuodingus sunkiuosius metalus. Pektinas gana atsparus oro poveikiui, todėl didelio skirtumo tarp pilstomų ar išfasuotų, rudeninių ar pavasariinių sulčių nėra.

Antroji labai svarbi sulčių medžiaga - jų dažas: geltonas (ar oranžinis) karotinas ir raudonas (ar violetinis) - antocianas. Karotinas - vitamino A žaliava būtina reikalingas mūsų odos atsparumui išlaikyti. Antocianai padeda formotis forminiams kraujo elementams, ypač trombocitams. Vitamino A perteklių ne, taip jau dažnai gauname, todėl geltonas bei oranžinės sultis gali gerti visi, nors tais atvejais, kai ligoniui paskirti vitamino A preparatai, verta pasitarti su gydytoju. Trombocitų labai reikia sergan-

tiems kraujagyslių pralaidumu, menku kraujo krešėjimu. Papildomas jų kiekis visai nepageidaujamas sergantiems infarktu, insultu, endoarteritu, tromboze. Sergantiems šiomis ligomis verta vengti ne tik raudonų

(burokinių) sulčių, bet ir tamsių uogų bei vaisių uogienių, raudonųjų burokėlių, raudongūžių kopūstų. Ir antocianai ir karotinas nelabai jautrus oro poveikiui, tad ir jų paruošimo laikas bei prekavimo būdas verti įtakos nedaug teturi.

Sultyse yra ir vitamino C. Tai jautrus oro poveikiui ir temperatūrai vitaminas. Dažnai sultyse, ypač namuose paruošose, jo būna žymiai mažiau, negu tikimės. Rūgščiose sultyse vitaminas C išsilaiko geriau, daugiau jo būna nedideliuose, sklidinai pripiltuose (tik ne metaliniais dangteliais uždengtuose) indeliuose. Gerai vitaminas C išsilaiko, kai dangteliai būna padengti specialia plastmase. Rudeninėse sultyse jo būna daugiau, negu pavasarį, pavasarinėse.

Žuvo trys sovietų kosmonautai

Pasaulio spauda artimai sekė trijų sovietų kosmonautų - Volkovo, Dobrovolskio ir Patsajevų sėkmingus manevrus dangaus erdvėse. Jie vykusiai įvykdė susitikimą kosminio laivo "Sojuz 11" su erdvių laivu "Salut".

Atrodė, kad viskas vyksta pakankamai gerai. Bet kai jų laivas pasiekė žemę, tai jie visi trys rasti jau negyvi.

Jie išbuvo dangaus erdvėse rekordinį laiką - 24 dienas, visą laiką būdami besvorinėje padėtyje. Šiuo laiku jie atliko reikalingus darbus ir tyrinėjimus. Jų sveikatos stovis prieš nusileidimą į žemę buvo patikrintas ir nerasta jokių neigiamų reiškinių.

Kosmonautams besileidžiant į žemę, pačių sovietų įstaiigų pranešimu, visi aparatai veikė gerai,

taip pat speciali raketa ir parašiutai, kurie stabdo kritimo greitį, irgi veikė. Jų laivas lėtai nusileido į žemę numatytoje vietoje.

Bet kada pagaliau, kosmonautų laivas buvo atidengtas, visi trys lakūnai rasti savo vietose, tik jau negyvi. Iki šiam laikui dar nežinomos šio tragiško įvykio priežastys. Daromi stropūs tyrinėjimai. Dauguma valstybių parciškė Maskvai užuojautą dėl šios nelaimės. Prezidentas Nixonas irgi pareiškė, kad jis kartu su visu pasauliu reiškia gilia užuojautą.

Kosmonautai, kurie paslaptingu būdu žuvo, iš kairės: Vladislav Volkov, Georgij Dobrovolskij ir Viktor Patsajev.

Mango, persikų, abrikosų ir pomidorų sultys turi gana daug vitamino PP. Jo reikia vengti alergiškiems asmenims ir sergantiems astma.

Kai kurios sultys turi specifinių ypatybių, pavyzdžiui, slyvų - švelniai liuosuoja vidurius, mėlynių - saugo nuo gliukomos ar bent lėtina šios ligos vystymąsi, granatų, pomidorų, ananasų - nepageidautinos ar visai netinkamos sergantiems akmenligėmis, inkstų uždegimais.

LIETUVA NAUDOJAMA BANDYMAMS

"The Christian Science Monitor" š.m. birželio 9 d. įdėjo Paul Wohl ilgą straipsnį apie Lietuvą, "Sovietai naudoja Lietuvą bandymams". Pasak autoriaus, Kremlius naudoja Lietuvą, vykdant naująją kryptį žemės ūkyje ir Kremliaus - Vatikano santykių srity. Nurodyta, kad Lietuvos dvasininkų grupei neseniai buvo leista lankytis Vatikane. Ji buvo priimta ir Popiežiaus.

Autorius, nurodęs, kad Lietuva - katalikų kraštas, kad joje vis labiau plečiama moderni pramonė, mažymėjo, jog rusai susiduria su dviem kliūtimis: viena jų, tai krašte dar likę, po žemės ūkių sukolchozinimo, smulkūs ūkiai, antra - lietuvių, net partijos narių reiškiamas prisirišimas prie katalikų tikybos ir vietos dvasininkų "karingoji dvasia". Ūkininkų individualumas, gyventojų konservatyvaus pobūdžio nuotikos apsunkina Maskvai suvienodinti kraštą politiniu ir kitais požiūriais. Padėtis nepakito, vis gabenant rusus gyventojus ar išgabenus ligšiolinius gyventojus - lietuvius.

Nurodyta į "Pravdą", kurioje korespondentai iš Lietuvos kalba apie "antrą sukolchozinimo" bangą, tiksliau - ūkininkų perkėlimą į gyvenvietes. Pacituota Komunistų partijos okup. Lietuvoje propagandos skyriaus P.Mišučio nuomonė, paskelbta "Sovietskaja Litva": "Komunizmo statyba Lietuvoje neįmanoma, nevykdant nepaliaujančios kovos prieš praeities atgyventas ir tautinio atsiskyrimo bei kitokias atskalūniškas tendencijas". (E.)

LEIPCIGE, tarptautinėje meninės fotografijos parodoje, dalyvauja 26 - kraštų foto meistrai, atsiuntę 35.000 fotografijų. Du aukso medalius laimėjo lietuviai foto menininkai, vilniečiai M.Baranauskas ir A.Sutkus. (E.)

"DEMOCRATIC ALLIANCE" - Demokratinė Sąjunga, įkurta Švedijoje, JAV ir D.Britanijoje. Jos tikslas: iškelti tarptautinio komunizmo tironiškąją prigimtį, surinkti faktus, ryšium su didvyriška Vietnamo tautos kova prieš komunistų agresiją, suteikti įmanomą paramą visoms antikomunistinėms pasipriešinimo organizacijoms ir kt. Sąjunga yra išleidusi Londone lapelius, kuriuose ryškiai ir vaizdžiai pasisakoma prieš Raudonosios Armijos "pasisekimus" pasauly. Iš jų galima paminėti: tos Armijos vaidmenį, 1918 m. kai įvykdžius pirmąją invaziją Lietuvoje ir Ukrainoje, vėliau sekusias kitas invazijas, politinių kalinių Norilsko stovykloje maisto mašininimą (1953 m.), sovietų šarvuotųjų vaidmenį, jiems sužlugdžius 500 Ukrainos moterų streiką vergų stovykloje Kazachstane (1954 m.) ir tt. (E.)

CAPTIVE NATIONS WEEK IN NEW YORK

Captive Nations Week, an annual manifestation of concern for the plight of the Communist-ruled peoples of East and Central Europe, will be observed this year from July 18-24.

Captive Nations Week was inaugurated in 1959 by a Joint Resolution of the United States Congress (Public Law 86-90); the late President Dwight D. Eisenhower was the first Chief Executive to sign a Presidential Proclamation to that effect. Since then, Presidents Kennedy, Johnson and Nixon have all issued appropriate proclamations - urging the citizenry to take part in nationwide observances of Captive Nations Week.

In New York City, the following observances will be held this year:

THURSDAY - JULY 15, at 2:00 p.m., at City Hall; presentation of Mayor John V. Lindsay's Captive Nations Week Proclamation.

SUNDAY - JULY 18, at St. Patrick's Cathedral, at 10:00 a.m., Captive Nations Week mass celebrated by Monsignor John Balkunas, pastor of Transfiguration Church in Maspeth and President of the Conference of Americans of Central and Eastern European Descent. A special sermon will be delivered by the Very Reverend Patrick Paschak, OSBM, Provincial Superior of the Basilican Fathers in New York. At 11:00 a.m., special Protestant services at the Cathedral Church of St. John the Divine, sermon by Canon Edward West.

These observances are organized by the Assembly of Captive European Nations (ACEN) in cooperation with other organizations. ACEN, founded in 1954, is composed of democratic

exile leaders from Albania, Bulgaria, Czechoslovakia, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Poland and Rumania.

JUNIOR LEAGUE TENNIS PROGRAM OPENS THIRD SEASON IN NEW YORK

The third season of the New York Junior League Tennis Program designed to involve New York City young men and women, 9 to 16 years of age, in Little League style tennis on a competitive basis, will begin July 6 and run through the summer.

Nutrition and Health

SPECIFIC FOODS for each of the vitamins?

Good sources of vitamin A values, for example, are liver, yolk of egg, butter, whole milk, cream, cheese, ice cream, or dark green and deep yellow vegetables. For thiamine, include meat, fish, poultry, eggs, enriched or whole grain breads or cereals. For riboflavin, good food sources include dairy products, meat, especially liver, fish, poultry and eggs. For vitamin C, citrus fruits are a major source, but potatoes, raw greens, cabbage, green peppers and broccoli are good too. For niacin, use peanut butter, meat, fish, poultry, milk, and enriched or whole grain bread and cereal.

When the main dish is a sandwich, the bread is included right there. For variety consider serving sandwiches with rolls, crackers, corn bread and different types of bread. However, don't serve sandwiches all the time.

What goes with all lunch menus? A glass of milk. Sometimes part of the milk quota may be used in creamed soups, or as cheese, or in a dessert such as custard or ice cream.

Dessert is a good time to serve fruit if you haven't all ready included it or a place to add a little more milk by serving custard or pudding.

You may think all this lunch talk is for children. But, mothers who don't make it a practice to eat regular lunches would do well to join their children. Three nourishing meals a day are far better than lots of snacks.

DRUG ABUSE

Today it is nearly impossible to read the news without some reference to the growing abuse of drugs in America. Drug Abuse is considered by President Nixon to be one of this country's most serious problems. He has directed the Federal Government, supported by the Departments of Health, Education and Welfare, Justice and Defence, to mount a concerted campaign against the misuse of drugs in this country.

IŠMOKAMOS APDRAUDOS

Liepos 3, 1971

ANTANAS BRACHULIS, 36 kp., Chicago, Ill., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė vasario 1, 1910 m., mirė birželio 15, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionio žmonai, Frances Brachulis.

JOHN DICKENS, 124 kp., Hartford, Conn., gimęs Elizabeth, NJ. Prie SLA prisirašė sausio 20, 1961 m., mirė gegužės 18, 1917 m. Apdrauda išmokėta velionio žmonai, Lillian D. Dickens.

ANNA RUCHINSKAS, 124 kp., Hartford, Ct., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė rugpiučio 10, 1927 m., mirė gegužės 23, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionės sūnui, Juozui Marcinkevičiui.

ADOLFAS GRAMBA, 169 kp., Ambridge, Pa., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė liepos 12, 1914 m., mirė balandžio 20, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionio vaikams, Rose Wylis, Veronica Gramba ir George Gramba.

JOHN KASPER, 212 kp., Kenosha, Wis., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė lapkričio 1, 1916 m., mirė birželio 23, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionio brolio sūnui, Alger Kasper.

Viso \$ 3,003.00

Nuo pradžios šių metų viso . . . \$ 54,410.00

IŠMOKAMOS TAUPOMOS APDRAUDOS

Liepos 3, 1971

Stasys Gudas, 38 kp., Brooklyn, N.Y.
Kazimieras Pautenis, 136 kp., Cleveland, Ohio

Viso \$ 1,500.00

Nuo pradžios šių metų viso . . . \$ 18,750.00

IŠMOKAMOS LIGOJE PAŠALPOS

Liepos 3, 1971

V. Norkaitis, 12 kp., Nanticoke, Pa., už 12 sav.
I. Kazakauskas, 36 kp., Chicago, Ill., už 6 sav.
S. Siupinys, 136 kp., Cleveland, Ohio už 12 sav.
B. Novak, 262 kp., Waukegan, Ill., už 8 sav. 3 d.

Viso \$ 269.83

Nuo pradžios šių metų viso . . . \$ 8,188.18

THIS PHOTOGRAPH MAY BE REPRODUCED FOR PHILATELIC, EDUCATIONAL, HISTORICAL AND RESEARCH PURPOSES. IT MAY NOT BE USED FOR ADVERTISING PURPOSES, EXCEPT PHILATELIC ADVERTISING.

Thousands of women, of varied ethnic backgrounds have been exiled to Siberia, where they are forced to work at hard labor. Among the exiled are many Lithuanian women. They are separated from their families, toil and suffer the unbearably cold weather.

* ATLANTO NUGALĖTOJŲ, lietuvių labiausia mylimų didvyrių Dariaus ir Girėno žygio paminėjimas Brooklyn, N.Y., įvyks prie jiems pastatyto paminklo liepos 17 dieną, 4 val. po pietų. Šiomis išskilmėmis rūpinasi visuomenės veikėja Bronė Spudienė. Numatoma įspūdinga meninė programa ir iškilmių dalyvių pobūvis. Lietuvių visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

* INŽ. ANTANAS NOVICKIS, Lietuvos sukilėlių vyriausybės narys, įvykusiame 1941 metų sukilimo minėjime New Yorke negalėjo dalyvauti, nes kaip tik šiuo metu jis yra ligoninėje, kur jam padaryta operacija.

* VYTAUTAS ALSEIKA, Eltos biuletenio redaktorius išvyksta į Chicago, į dainų šventę, o po to vyks į Californiją.

* "VYTURĖLIS" - Kapsuko-Marijampolės berniukų choras atliko anglų kompozitoriaus H.Perseto operą-kantatą "Karalius Arturas". Pastatyme dalyvavo filharmonijos orkestras, kuriam vadovauja S.Sondeckis.

* LIETUVIŲ JAUNIMO Informacijos Biuletėnis, kurį redaguoja Gintaras Karosas, skelbia, kad šiame jaunimo informacijos centre jau dabar įsiregistravo 1400 lietuvių jaunuolių. Esą, jie visi susikalba lietuviškai ir "šiaip taip" paskaito. Bendrai Amerikoje tokio lietuviško jaunimo esama daugiau dešimties tūkstančių. Juos visus stengiamasi sujungti bendrai kultūrinei veiklai.

* PREL. J.KONČIUI, pirmam BALFO pirmininkui sulaukus 80 metų amžiaus, Chicagoje buvo surengtas pokylis, kuriame nušviesti solenizanto visuomeniniai nuopelnai.

* ROMAS VIESULAS, pasižymėjęs dailininkas, garsioje Florencijos Giorgi galerijoje išstatė savo grafikos darbus.

* "GINTARAS" - Kanados lietuvių tautinis ansamblis, viešėdamas Europoje liepos 9-30 dienomis, numato duoti koncertą ir Parėžiuje.

* KAZYS P.DEVEIKIS, SLA žymus veikėjas, atsargumo dėlei patikrino savo sveikatą ir apsidžiaugė, kai daktaras jam pasakė, kad jo sveikatos stovis yra geras.

VAIKŲ VASAROS STOVYKLA

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet, nuo liepos 25 iki rugpjūčio 15 d. Romuvoje ruošama vasaros stovykla lietuvių vaikams.

Bus stengiamasi suteikti pažiesiems stovyklautojams gerą maistą ir poilsį, progą pasimaudyti, pažaisiti ir pakeliauti, aplankant netolimas vietas. Be to, čia vaikai bus mokomi lietuvių kalbos, dainų bei šokių ir supažindinami su Lietuva.

* 18 METŲ jaunuoliams teisė balsuoti rinkimuose jau įsigalioja, nes priimtas ir patvirtintas prie JAV Konstitucijos 26 atitinkamas priedas. Būsimieji rinkimai todėl gali sudaryti žymius skirtumus su buvusiais rinkimais, nes jaunimo nuotaikos nėra pastarais.

* LIETUVOS karių-veteranų sąjunga Chicagoje išsirinko šiemetams valdybą tokioje sudėtyje: S.Dirmantas - pirmininkas, K.Dabulevičius - vicepirmininkas, J.Gaižutis - vicepirmininkas, Jonas Švedas - vicepirmininkas, E.Vengianskas - sekretorius, J.Tapulionis - izdininkas, K.Oželis ir A.Repšys - valdybos nariai.

* JUOZAS URBŠYS, buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministeris, spaudos pranešimu, vėl serga ir buvo priverstas atsigulti ligoninėje. Pastaruoju laiku jis jau buvo susirgęs ir gydėsis ligoninėje.

* LOS ANGELES pavergtų tautų komitetas liepos 12 d. miesto rūmuose atidaro parodą, kuri vaizduoja šių tautų būklę ir jos kultūrinius pasiekimus.

* SOPHIE BARKUS radio programoje Alvidas patiekė paskaitą tokia tema: - "Pradžūtis čia pat, o mes saulėje kaitinamės".

* TRAIKINYS, kuris galės pasiekti 350 mylių į valandą, dabar statomas Vak. Vokietijoje. Jis varomas elektromagnetiniu motoru. O svarbiausioji jo naujovė, tai, kad jis visai neturės ratų, o tiesiog šliauš bėgiais. Tuo būdu manoma sėkmingai konkuruoti su aviacija, kuri pastaruoju metu pradėjo vyrauti susisiekimo srityje.

* DALYVAVO demonstracijoje prieš Vietnamo karą oro pajėgų karininkas Koller. Jis buvo areštuotas. Demonstracija įvyko Londone, prie Amerikos ambasados. Jis aiškina, jog karo statute nurodoma, jog kiekvienas asmuo karo tarnyboje, nebudamas represalijų, gali laisvai pateikti peticijas parlamento nariams.

* JAPONIJOS senato rinkimuose įvyko staigmena, nes socialistų partija nugalėjo dabar prie valdžios esančią liberalų-demokratų partiją kaimuose. Japonijos socialistai buvo stipresni miestuose, industrijos centruose. Bet dabartinio ministerio pirmininko Satu partija vis tik turi užtikrintą daugumą senate.

* JAV VYRIAUSIAS TEISMAS, pradėdamas rudens sesiją, nusistatęs ištirti klausimą, ar mirties bausmė juridiniu ir konstituciniu požiūriu yra teisėta. Dabartinių metų kaip tik yra įvairiuose kalėjimuose 648 asmenys, nuteisti mirties bausme. Iš kai kurių vietovių atėjo į Vyriausį. Teismą pareiškimai, kur sakoma, kad JAV Konstitucijos aštuntasis pakeitimas "draudžia taikyti žiaurias ir nepaprastas bausmes".

* MOHAMMAD ALI, garsus bokso čempionas, pasidaręs musulmonu, atsisakė eiti į kariuomenę. Už tai teismas jį nubaudė penkeriems metams kalėjimo. Dabar Vyriausias Teismas išaiškino, kad Muhammad sąžinės balsas jam neleidžia tarnauti kariniuos daliniuos ir jis buvo teisus nestodamas į kariuomenę.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

PIRMAS IR GERIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: Chicagoje ir pirmiesiuose metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, trims mėnesiams - \$6.00, vienam mėnesiui \$2.00. Kitose JAV vietose metams - \$18.00, pusei metų - \$10.00, trims mėnesiams - \$5.00, vienam mėnesiui - \$1.75. Kanadoje metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui - \$2.00. Užsienioose metams - \$21.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui \$2.50.

NAUJIENAS gausite, jei pasirašite čekį, arba Money Order tokiu adresu:

1739 S. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KELEIVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Ašku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 66-čius metų. Jį vieni geria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti.

Keleivis duoda ir teisinių patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. PRENUMERATA: - METAMS - \$ 7.00.

Užsisakykite KELEIVIO 1971 metų kalendorių.

Jo kaina \$ 1.50.

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

DIRVA

TAUTINĖS
MINTIES
LAIKRAŠTIS

Isteigtas 1915

6907 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO, 44103

Gausiai iliustruotas laikraštis, einas 2 kartu į savaitę Trečiadieniais ir penktadieniais

Prenumeratos kaina metams—\$13.00, pusei metų—\$7.00
Susipažinimui—2 savaites siunčiame nemokamai

— Leidžia —
Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija Viltis

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GRoovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Tel. 296-2244

SHALINS

(SHALINSKAS)

Funeral Home

84-82 Jamaica Ave.
prie Forest P'way stoties
WOODHAVEN, N.Y. 11421

Garbingai aptarnauja
laidotuvėms
Koplyčios
visose miesto dalyse

F. W. SHALINS ir
J. B. SHALINS